

CZU 343.359

DOI 10.5281/zenodo.4682624

INFRAȚIUNILE DE CONTRABANDĂ ÎN LUMINA NOILOR MODIFICĂRI LEGISLATIVE – COMENTARIU ȘI REGULI DE ÎNCADRARE JURIDICĂ (PARTEA I)

Radion COJOCARU,
doctor în drept, profesor universitar

Prin Legea nr. 257 din 16-12-2020 cu privire la modificarea unor acte normative, intrată în vigoare la 01.01.2021, legiuitorul a operat modificări esențiale în materia incriminării infracțiunilor de contrabandă, prin care, pe de o parte, a fost extinsă sfera incriminatoare, iar, pe de altă parte, a fost instituit un regim sancționator diferențiat pentru diferitele modalități normative prin care acestea se pot desfășura. La baza acestei diferențieri stau semnele obiective și subiective ale componentelor de infracțiune, semne care urmează a fi stabilite în fiecare caz particular în procesul calificării infracțiunilor. Punând în valoare diferitele procedee de interpretare a legii penale, în prezentul studiu s-a încercat talmăcirea voinței legiuitorului materializată la descrierea noilor formulări ale conținuturilor juridice care caracterizează faptele de contrabandă.

Cuvinte-cheie: infracțiune, contrabandă, mărfuri, accize, drepturi de import, valori culturale etc.

SMUGGLING OFFENSES IN THE LIGHT OF NEW LEGISLATIVE CHANGES – COMMENTARY AND LEGAL FRAMEWORK RULES (Part I)

Radion COJOCARU,
PhD, university professor

By law No. 257 from 16-12-2020 regarding the amendment of some normative acts, entered into force on 01.01.2021, the legislator made essential changes in the matter of criminalization of smuggling offenses, which, on the one hand, extended the incriminating sphere, and, on the other hand, a differentiating sanctioning regime has been established for the different normative modalities through which they can occur. The objective and subjective signs of the components of the crime are at the basis of this differentiation, signs that are to be established in each particular case in the process of qualifying the crimes. Emphasizing the different procedures for interpreting the criminal law, in the present study we tried to explain the will of the legislator materialized in the description of the new formulations of the legal contents that characterize the acts of smuggling.

Keywords: offense, smuggling, goods, excise duties, import rights, cultural values, etc.

Introducere. Mișcările și procesele transfrontaliere sunt inerente procesului de globalizare și aduc multiple beneficii economice și sociale diferitor state de pe mapamond. În același timp, procesul de globalizare și mișcarea transfrontalieră creează condiții de săvârșire a unor infracțiuni cu impact negativ deosebit pentru comunitățile naționale și internaționale. Din categoria infracțiunilor cu caracter transnațional care au o pondere mare de răspândire, mai ales în Republica Moldova face parte infracțiunea contrabandă.

Prin Legea nr. 257 din 16-12-2020 cu privire la modificarea unor acte normative în C.pen. al Republicii Moldova au fost operate mai multe amenda-

mente legislative esențiale ce se referă la incriminarea infracțiunilor de contrabandă. Aceste inovații parvenite în materie solicită un efort în plus din partea organelor de drept la interpretarea legii penale, activitate care trebuie să fie bazată pe respectarea strictă a principiului legalității incriminării prevăzut de art. 7 al CEDO, art. 22 al Constituției și art. 3 C.pen. al Republicii Moldova. Pe cale de consecință, acest studiu reprezintă un comentariu destinat elucidării semnelor constitutive ale infracțiunilor de contrabandă incriminate la art. 248 și art. 248¹ C.pen. prin luarea în considerare a noii viziuni legislative, viziuni transpuse în viață prin Legea nr. 257 din 16-12-2020 cu privire la modificarea unor acte normative.

Noțiuni legale. În conformitate cu art. 248 C.pen., care și-a păstrat vechea denumire de “contrabandă”, constituie infracțiuni de contrabandă:

(1) *Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, prin locuri stabilite pentru control vamal, prin tănuire de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) *Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 4000 de unități convenționale,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 3500 la 4500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5500 la 6500 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(3) *Înstrăinarea sau punerea în libera circulație, fără achitarea drepturilor de import, a mărfurilor aflate sub supraveghere vamală, dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(4) *Scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor prin declarare neautentică a originii mărfii ca fiind obținute integral în Republica Moldova, dacă valoarea acestora este mai mare de 8000 de unități convenționale,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 4500 la 5500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6500 la 7500 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

de a exercita o anumită activitate.

(5) *Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a valorilor culturale atât prin locuri stabilite pentru control vamal, cât și prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale, precum și nereturnarea pe teritoriul Republicii Moldova a valorilor culturale în cazul în care returnarea lor este obligatorie*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 4500 la 5500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(6) *Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova, atât prin locuri stabilite pentru control vamal, cât și prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale, a drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, a substanțelor toxice și nocive, a armelor și munițiilor interzise în circuitul civil sau supuse autorizării, a componentelor esențiale ale armelor de foc, a mărfurilor strategice, a dispozitivelor militare, a materialelor explozibile, nucleare sau radioactive*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 5500 la 6500 unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 8 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 7000 la 11000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(7) *Acțiunile prevăzute la alin.(1)-(6):*

a) săvârșite de două sau mai de multe persoane;

b) săvârșite cu folosirea situației de serviciu;

c) dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 16 000 de unități convenționale,

se pedepsesc cu închisoare de la 4 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 12 000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

În același context normativ, potrivit art.

248¹ C.pen. cu denumirea marginală de „contrabandă cu mărfuri de accize”, reprezintă infracțiuni de contrabandă:

(1) *Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor supuse accizelor, prin locuri stabilite pentru control vamal, prin tănuire de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 4000 de unități convenționale, iar în cazul țigaretelor cu filtru sau fără filtru – o cantitate mai mare de 60 000 de bucăți,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 2500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) *Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor supuse accizelor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, dacă valoarea acestora este mai mare de 2000 de unități convenționale, iar în cazul țigaretelor cu filtru sau fără filtru – o cantitate mai mare de 30 000 de bucăți,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 3500 la 4500 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5500 la 6500 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(3) *Înstrăinarea sau punerea în libera circulație fără achitarea drepturilor de import a mărfurilor accizate aflate sub supraveghere vamală, dacă valoarea acestora este mai mare de 4000 de unități convenționale, iar în cazul țigaretelor cu filtru sau fără filtru – o cantitate mai mare de 60 000 de bucăți,*

se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 7000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(4) *Acțiunile prevăzute la alin.(1)–(3):*

a) săvârșite de două sau mai multe persoane;

b) săvârșite cu folosirea situației de serviciu;

c) dacă valoarea mărfurilor accizate este mai mare de 8000 de unități convenționale, iar în cazul țigaretelor cu filtru sau fără filtru – o cantitate mai mare de 120 000 de bucăți,

se pedepesc cu închisoare de la 4 la 10 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 12 000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Conținut de bază. Din interpretarea noțiunilor legale menționate *supra* și reieșind din specificul tehnicii legislative folosite de către legiuitor la descrierea infracțiunilor în legea penală, putem lesne observa că la art. 248 și 248¹ C.pen. se prevede răspunderea penală pentru mai multe infracțiuni de contrabandă. Astfel, în aceste două articole sunt formulate mai multe norme penale, prin care sunt stabilite noțiunile legale ale mai multor infracțiuni de contrabandă, infracțiuni care convențional pot fi intitulate după cum urmează:

– contrabanda cu mărfuri prin eschivarea la controlul vamal [art. 248 alin. (1) C.pen.];

– contrabanda cu mărfuri prin eludarea controlului vamal [art. 248 alin. (2) C.pen.];

– înstrăinarea sau punerea în circulație fără achitarea drepturilor de import a mărfurilor aflate sub supraveghere vamală [art. 248 alin. (3) C.pen.];

– contrabanda prin declarare neautentică a originii mărfii ca fiind obținute integral în Republica Moldova [art. 248 alin. (4) C.pen.];

– contrabanda cu valori culturale [art. 248 alin. (5) C.pen.];

– contrabanda cu obiecte de pericol sporit [art. 248 alin. (6) C.pen.];

– contrabanda cu mărfuri accizate prin eschivare de la controlul vamal [art. 248¹ alin. (1) C.pen.];

– contrabanda cu mărfuri accizate prin eludarea controlului vamal [art. 248¹ alin. (2) C.pen.];

– înstrăinarea sau punerea în circulație a mărfurilor accizate aflate sub supraveghere vamală [art. 248¹ alin. (3) C.pen.].

Obiectul juridic special al infracțiunilor de contrabandă, oricare ar fi modalitatea normativă de săvârșire, îl reprezintă totalitatea relațiilor sociale a căror existență și desfășurare normală este condiționată de protejarea politicii și securității vamale a Republicii Moldova. În conformitate cu art. 6 alin. (2) C.vam., activitatea vamală se constituie din implementarea politicii vamale, asigurarea respectării reglementărilor vamale la trecerea mărfurilor, mijloacelor de transport și persoane-

lor peste frontiera vamală a Republicii Moldova, perceperea drepturilor de import și drepturilor de export, vămuirea, controlul și supravegherea vamală. Activitatea vamală se desfășoară în conformitate cu normele și cu practica internațională. Republica Moldova participă la colaborarea internațională în domeniul activității vamale [1].

Contrabanda face parte din categoria faptelor infracționale la care făptuitorul, pentru a periclita relațiile sociale sus-menționate, trebuie să acționeze sau să intre în interacțiune fizică cu anumite entități materiale care încorporează valorile și relațiile sociale condiționând existența și normala desfășurare a acestora.

La calificare este obligatoriu de a se ține cont de regula potrivit căreia *obiectul material* al infracțiunilor de contrabandă se stabilește pentru fiecare infracțiune în parte. În același timp este importantă constatarea după care obiectul material este semnul principal, în baza căruia legiuitorul a evaluat gradul prejudiciabil al diferitor infracțiuni de contrabandă descrise la art. 248 și 248¹ C.pen.

În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 248 alin. (1) și (2) C.vam. obiectul material îl formează *mărfurile*. Potrivit art. 1 pct. 1 C.vam., prin *mărfuri* se are în vedere orice bun mobil: obiecte și alte valori, inclusiv valori valutare (valută străină și monedă națională în numerar, instrumente de plată și valori mobiliare materializate exprimate în valută străină și monedă națională), gaze naturale, energie electrică, energie termică, alt fel de energie, precum și mijloace de transport (care fac obiectul unei tranzacții economice externe), cu excepția celor prevăzute la pct.4. Potrivit pct. 4 al aceluiași articol, prin *mijloc de transport* se are în vedere orice mijloc de transport (care nu face obiectul unei tranzacții externe) folosit pentru transportul internațional de pasageri și mărfuri, inclusiv containere și alte instalații de transport [1].

Pentru existența componentei de infracțiune prevăzute la art. 248 alin. (1) este obligatoriu ca valoarea mărfurilor să depășească cuantumul de 8000 de unități convenționale ale amenzii (400 000 de lei), iar în cazul art. 248 alin. (2) C.pen. – 4000 de unități convenționale (200 000 de lei).

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 248 alin. (3) C.pen. îl formează *mărfurile aflate sub supraveghere vamală*. În conformitate cu art. 1 pct. 20 C.vam., prin *supraveghere vamală* se are în vedere „acțiunile întreprinse, în general, de organele vamale pentru a asigura respectarea reglementărilor vamale și, după caz, a altor dispoziții aplicabile mărfurilor aflate sub supraveghere vamală” [1].

Cu titlu exemplificativ, din categoria acestor bunuri fac parte bunurile aflate sub regim vamal de admitere temporară (cum ar fi, mijloacele de transport înregistrate în străinătate și care sunt admise temporar pe teritoriul R. Moldova), mărfurile admise sub regim vamal de perfecționare activă (de exemplu, materia primă importată în R. Moldova pentru producerea altor mărfuri), mărfurile admise sub regim vamal în scop de perfecționare pasivă (de exemplu, un mijloc de transport defectat este scos din R. Moldova pentru efectuarea unor lucrări de reparație în țara de origine) etc. Pentru existența componentei de infracțiune prevăzute la art. 248 alin. (3) C.pen. este obligatoriu ca valoarea mărfurilor să depășească cuantumul de 8000 de unități convenționale (400 000 de lei).

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 248 alin. (4) îl constituie *mărfurile străine sau autohtone care nu sunt obținute integral în Republica Moldova*.

Potrivit Legii nr. 1380 din 20-11-1997 cu privire la tariful vamal, drept mărfuri obținute integral în țara respectivă se consideră: a) zăcămintele minerale și alte substanțe naturale extrase din solul țării respective sau de pe fundul apelor ei teritoriale; b) plantele și produsele vegetale crescute sau recoltate în țara respectivă; c) animalele vii născute și crescute în țara respectivă; d) produsele obținute de la animale vii crescute în țara respectivă; e) produsele obținute din vânatul și pescuitul practicate pe teritoriul țării respective; f) produsele rezultate din pescuitul maritim și alte produse extrase din mare dincolo de apele teritoriale ale țării respective de vasele acesteia sau de cele închiriate de ea; g) produsele fabricate la bordul navelor prelucrătoare ale țării respective, în exclusivitate din produsele menționate la lit. f); h) deșeurile și reburile provenite din operațiuni de producere și prelucrare desfășurate în țara respectivă; i) articolele uzate colectate în țara respectivă care pot fi folosite numai pentru recuperarea materiilor prime; j) produsele fabricate în țară exclusiv din produsele specificate la lit. a)-i)]2].

Pentru existența componentei de infracțiune este obligatoriu ca mărfurile nominalizate să depășească cuantumul de 8000 de unități convenționale ale amenzii (400 000 de lei).

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 248 alin. (5) C.pen. este reprezentat de *valorile culturale*. În conformitate cu art. 133 C.pen., prin valori culturale cu caracter religios sau laic se înțeleg valorile indicate în Convenția Organiza-

ției Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură din 14 noiembrie 1970 privind măsurile îndreptate spre interzicerea și prevenirea introducerii, scoaterii și transmiterii ilicite a dreptului de proprietate asupra valorilor culturale.

Potrivit art. 1 al Convenției menționate, sunt considerate bunuri culturale bunurile religioase sau laice care sunt desemnate de fiecare stat ca fiind de o importanță deosebită pentru arheologie, preistorie, istorie, literatură, artă sau știință și care fac parte din următoarele categorii:

a) colecții și specimene rare de zoologie, botanică, mineralogie și anatomie; obiecte prezentând interes paleontologic;

b) bunuri referitoare la istorie, inclusiv istoria științei și tehnicii, istoria militară și socială, precum și viața conducătorilor, gânditorilor, savanților și artiștilor naționali, ca și evenimentele de importanță națională;

c) obiecte obținute prin cercetări arheologice (autorizate sau clandestine) și descoperiri arheologice;

d) elemente provenind din dezmembrarea monumentelor artistice sau istorice și a siturilor arheologice;

e) obiecte mai vechi de o sută de ani, precum inscripțiile, monedele și sigiliile gravate;

f) materialul etnologic;

g) bunurile de interes artistic, și anume: (i) tablouri, picturi și desene realizate, în întregime, manual, pe orice suport și din orice material (excluzând desenele industriale și articolele manufacturate, decorate manual); (ii) obiecte originale de artă monumentală și de sculptură, din orice material; (iii) gravuri, stampe și litografii originale; (iv) ambalaje și mulaje artistice originale, din orice materiale; (v) manuscrise rare și incunabule, cărți, documente și publicații vechi de interes deosebit (istoric, artistic, științific, literar etc.), singulare sau aparținând unor colecții; (vi) mărci poștale, timbre fiscale și analoage, singulare sau în colecții; (vii) arhive, inclusiv arhive fotografice, fonografice și cinematografice; (viii) piese de mobilier având peste o sută de ani vechime și instrumente muzicale vechi [3].

Valorile culturale sunt incluse în patrimoniul cultural mobil al R. Moldova. Astfel, în acord cu *Legea nr. 280 din 27-12-2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil*, patrimoniul cultural național mobil include ansamblul de bunuri culturale mobile, clasate în patrimoniul cultural național cu valoare deosebită sau excepțională istorică, arheologică, documentară, etno-

grafică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică, epigrafică, estetică, etnologică și antropologică, reprezentând mărturii materiale ale evoluției mediului natural și ale relației omului cu acest mediu, ale potențialului creator uman [4].

Componența patrimoniului cultural național mobil este prevăzută de art. 4 al aceleiași legi. Potrivit textului de lege din patrimoniul cultural național mobil fac parte:

– *bunurile arheologice și istorico-documentare* precum: a) piese arheologice din săpături terestre și subacvatice sau din descoperiri întâmplătoare, cu excepția eșantioanelor de materiale de construcție, de materiale din situri, care constituie probe arheologice pentru analize de specialitate; b) inscripții, elemente separate provenite din dezmembrarea monumentelor istorice; c) mărturii materiale și documentare privind istoria politică, economică, socială, militară, religioasă, științifică, artistică, sportivă sau din alte domenii; d) manuscrise, incunabule, cărți rare și cărți vechi, publicații de diferite tipuri, cu autografe și ex-librisuri, periodice; e) documente și tipărituri de interes social: documente de arhivă, hărți și alte materiale cartografice; f) obiecte cu valoare memorialistică; g) obiecte și documente cu valoare numismatică, filatelică, heraldică: monede, medalii, decorații, insigne, bancnote, sigilii, brevete, mărci poștale, drapele și stindarde; h) piese epigrafice; i) fotografii, clișee fotografice, filme, înregistrări audio și video; j) instrumente muzicale; k) uniforme militare și accesorii la ele; l) vestimentație;

– *bunurile cu semnificație artistică* precum: a) opere de artă plastică: pictură, sculptură, grafică, desen, gravură, stampă și altele asemenea; b) opere de artă decorativă și aplicată: mobilier, tapiserii, covoare, piese din sticlă, ceramică, metal, lemn, textile și din alte materiale, podoabe; c) obiecte de cult: icoane, broderii, orfevrărie, mobilier și altele; d) proiecte și prototipuri de design; e) materiale primare ale filmelor artistice, documentare și de animație; f) monumente de for public, componente artistice expuse în aer liber; g) cărți poștale și ilustrații; h) piese decorative pentru spectacole.

– *bunurile cu semnificație etnografică* precum: a) elemente de arhitectură populară; b) elemente din instalații tehnice; c) obiecte de uz casnic și gospodăresc; d) unelte de muncă; e) produse ale industriei casnice textile: covoare, păretare, prosoape, costume populare și altele asemenea; f) mo-

bilier; g) recuzită a obiceiurilor; h) obiecte de cult; i) produse de artizanat contemporan;

– *bunurile de importanță științifică* precum: a) specimene rare și colecții de zoologie, botanică, mineralogie, petrologie, paleontologie, antropologie, speologie, anatomie; b) trofee de vânat;

– *bunurile de importanță tehnică* precum: a) creații tehnice de unicat; b) rarități, indiferent de marcă; c) prototipuri ale aparatelor, dispozitivelor și mașinilor de creație curentă; d) orologerie; e) realizări ale tehnicii populare; f) documente tehnice: proiecte, planuri, schițe, brevete de invenții; g) mijloace de transport și de telecomunicații; h) matrițe de CD-uri, CD-ROM, DVD;

– *bunurile cu semnificație memorialistică* precum: a) bunuri și obiecte memoriale; b) documente și fotografii din viața personalităților; c) piese legate de evenimente de importanță națională și internațională [4].

Obiectul material al contrabandei prevăzute la art. 248 alin. (5) C.pen. îl formează obiectele în privința cărora legiuitorul instituie regimuri speciale de circulație. Aceste obiecte sunt stipulate *ad litteram* în textul incriminator al legii, după cum urmează: *droguri, precursori, etnobotanice, analogi ai acestora, substanțelor toxice și nocive, arme și muniții interzise în circuitul civil sau supuse autorizării, componente esențiale ale armelor de foc, mărțuri strategice, dispozitive militare, materiale explozibile, nucleare sau radioactive.*

La interpretarea acestor noțiuni se va utiliza, în prim-plan, interpretarea autentică, întrucât mai multe dintre obiectele sus-enumerate sunt definite expres chiar în legea penală la Capitolul XIII C.pen., intitulat „Înțelesul unor termeni sau expresii în prezentul cod”. Atunci când aceste noțiuni nu sunt definite de legea penală, în plan subsidiar, se vor utiliza noțiunile juridice definite în alte legi sau acte normative la care face trimitere implicită dispoziția art. 248 alin. (5) C.pen.

În acord cu art. 134¹ alin. (1) C.pen., prin *droguri* se înțeleg plantele sau substanțele stupefiante ori psihotrope, sau amestecurile ce conțin asemenea plante ori substanțe, stabilite de Guvern”. Prin urmare, din categoria drogurilor fac parte: *substanțele stupefiante, substanțele psihotrope, plantele care le conțin și amestecurile unor asemenea plante sau substanțe.*

În conformitate cu art. 134¹ alin. (1) C.pen. al R. Moldova, prin *stupefiante* se înțeleg substanțele înscrise în anexele la Convenția unică a Națiunilor Unite asupra substanțelor stupefiante din 1961,

modificată prin Protocolul din 1972 și prevăzute în actele normative ale Guvernului. De asemenea, potrivit art. 134¹ alin. (3) C.pen. prin *substanțe psihotrope* se înțeleg substanțele înscrise în anexele la Convenția asupra substanțelor psihotrope din 1971 și prevăzute în actele normative ale Guvernului.

Nomenclatorul substanțelor stupefiante este stipulat în tabelul I al listei aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.79 din 23.01.2006, iar cel al substanțelor psihotrope – în tabelul II al aceleiași liste. O altă substanță decât cele indicate în tablele menționate nu poate fi recunoscută în calitate de substanță stupefiantă sau psihotropă [5].

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora [5], plantele care conțin stupefiante și psihotrope sunt specificate în tabelul nr. 3 al Listei, acestea clasificându-se în plante care nu cresc pe teritoriul R. Moldova și plante care cresc pe teritoriul R. Moldova. Din categoria plantelor care nu cresc pe teritoriul R. Moldova din cauza condițiilor climaterice și care sunt interzise pentru cultivare fac parte: planta de coca, kat, *Argyrea nervosa*, *Nymphaea caerulea*, *Salvia divinorum*, *Turbina corymbosa* și *Tabernanthe iboga*. Din cea de a doua categorie fac parte plantele care cresc pe teritoriul R. Moldova și sunt interzise pentru cultivare sau necesită autorizație specială: planta de mac, planta de cânepă.

Din categoria drogurilor mai fac parte și *amestecurile care conțin stupefiante* sau psihotrope. În acest caz, calitatea de drog o are doar partea componentă a amestecului care potrivit Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23.01.2006 privind aprobarea *Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora*, reprezintă substanță stupefiantă, psihotropă sau plantă care o conține. Constatarea este importantă, întrucât doar în baza acestei părți se determină calitatea pe care o are amestecul.

Potrivit art.134¹ alin.(4) C.pen., prin *precursor* se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică utilizată ca materie primă la producerea de substanțe stupefiante sau psihotrope. Substanțele utilizate ca materie primă pentru producerea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor (precursorii) sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și pre-

cursorilor acestora, supuse controlului nr. 1088 din 05.10.2004 [5].

De asemenea, lista precursorilor este exhaustivă, în sensul că alte substanțe decât cele specificate în Hotărârea Guvernului din 05.10.2004 nu pot fi declarate ca precursori. O interpretare contrară ar conduce la încălcarea principiului legalității, în special a art.3 alin.(2) C.pen., potrivit căruia *aplicarea legii penale prin analogie este interzisă*.

Etnobotanicele (drogurile sintetice), denumite și „droguri legale”, reprezintă o nouă categorie de droguri psihoactive, create în urma experimentelor și a cercetărilor conduse asupra compoziției și a efectelor drogurilor psihoactive deja existente.

În conformitate cu art. 134¹ lin. (5) C.pen., prin *produse etnobotanice* (etnobotanice) se înțeleg amestecurile de prafuri și/sau plante sau amestecurile de ierburi și diverse părți de plante stropite cu substanțe chimice, care produc schimbări ce induc efecte fiziologice și/sau mentale, halucinogene și/sau acțiuni psihoactive.

Din noțiunea textului de lege rezultă că etnobotanicele sunt particularizate prin două trăsături de bază: 1) după componență reprezintă amestecurile de prafuri și/sau plante sau amestecurile de ierburi și diverse părți de plante stropite cu substanțe chimice; 2) după efect produc schimbări ce induc efecte fiziologice și/sau mentale, halucinogene și/sau acțiuni psihoactive.

Noțiunea de *analog*, la rândul ei, este consacrată la art. 134¹ alin. (6) C.pen., potrivit căruia prin analog al substanței stupefiante sau psihotrope se înțelege orice substanță sau asociere de substanțe de origine naturală ori sintetică, în orice stare fizică, sau orice produs, plantă, ciupercă, ori părți ale acestora, care are capacitatea de a produce efecte psihoactive și care, indiferent de conținutul său, denumirea sa, modul său de administrare, de prezentare sau de publicitatea care i se face este ori poate fi folosită în locul unei substanțe sau al unui preparat stupefiant, psihotrop ori cu efect psihotrop sau în locul unei plante ori substanțe aflate sub control național și/sau internațional.

O altă entitate ce reprezintă obiectul material al contrabandei descrise la art. 248 alin. (6) o formează *substanțele toxice sau nocive*. În acord cu 134¹⁶ C.pen. prin substanțe toxice se înțeleg substanțele cu acțiune drastică, care se află sub control național și internațional, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și care sunt înscrise în listele aprobate de către Guvern.

Substanțele toxice sau nocive sunt substanțe care au în compoziție un toxic (de exemplu, ricina, toxina tetanică, toxina butolinică etc.) care este dăunător mediului înconjurător sau organismului viu cu care vine în contact putând provoca în anumite doze și moartea acestuia. La categoria substanțelor toxice sau nocive pot fi atribuite produsele chimice periculoase și produsele chimice deosebit de periculoase definite în Legea nr. 277 din 29-11-2018 privind substanțele chimice [6].

Potrivit legii sus-menționate prin *produs chimic periculos se are în vedere* substanță și amestec chimic care îndeplinesc criteriile privind pericolele fizice, pericolele pentru sănătate sau pericolele pentru mediu din Regulamentul privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, aprobat de Guvern. Prin produs chimic deosebit de periculos se înțelege orice substanță și amestec chimic care, în conformitate cu Regulamentul privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, sunt clasificate în una sau mai multe dintre următoarele clase de pericol: a) toxicitate acută, categoriile 1, 2 și 3; b) cancerigenitate, categoria 1A sau 1B; c) mutagenitate a celulelor embrionare, categoria 1A sau 1B etc. [6].

Din categoria obiectelor înscrise în dispoziția art. 248 alin. (6) C.pen. mai fac parte *armele și munițiile interzise în circuitul civil sau supuse autorizării*.

În acest caz pentru constatarea obiectului material legiuitorul face trimitere la Legea privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă nr. 130 din 08.06.2012. În conformitate cu Anexa nr. 1 a acestei Legi, din grupul *armelor și munițiilor interzise în circuitul civil* fac parte armele introduse în Categoria A, cum ar fi, de exemplu: armele de foc automate, armele de foc camuflate sub forma unui alt obiect, munițiile cu proiectile perforante, explozive sau incendiare etc. [7].

De asemenea, potrivit Anexei nr.1 a Legii nr. 130 din 08.06.2012 la categoria *armelor și munițiilor supuse autorizării* pot fi atribuite armele prevăzute în Categoria B, cum ar fi: armele de foc scurte semi-automate sau cu repetiție, armele de foc scurte cu o singură lovitură; armele de foc lungi cu o singură lovitură prin țevă lisă, precum și muniția corespunzătoare; armele scurte (pistol sau revolver) cu proiectile din cauciuc, precum și muniția aferentă etc. [8].

În final, în conformitate cu art. 2 al Legii nr. 130 din 08.06.2012, *prin componentă esențială de armă de foc* se înțelege mecanismul de închidere, camera cartușului și/sau țevă a armei de foc care,

în calitate de obiecte separate, sunt incluse în categoria armelor de foc pe care sunt montate ori sunt concepute să fie montate [8].

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 248¹ alin. (1) și alin. (2) C.pen. îl formează *mărfurile supuse accizelor*. Potrivit art. 119 C.fis. prin acciză se are în vedere un impozit de stat care se percepe, direct sau indirect, asupra următoarelor mărfuri de consum: a) alcool etilic și băuturi alcoolice; b) tutun prelucrat; c) petrolul și derivatele lui; d) caviar și înlocuitori de caviar; e) parfumuri și apă de toaletă; f) îmbrăcăminte din blană etc. [9].

Este obligatoriu ca valoarea mărfurilor supuse accizelor să fie mai mare de 4000 de unități convenționale ale amenzii (200 000 lei), iar în cazul țigaretelor cu filtru sau fără filtru – o cantitate mai mare de 60 000 de bucăți,

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 248¹ alin. (3) C.pen. îl formează mărfurile accizate aflate sub supraveghere vamală dacă valoarea acestora este mai mare de 4000 de unități convenționale (200 000 lei), iar în cazul țigaretelor cu filtru sau fără filtru – o cantitate mai mare de 60 000 de bucăți. Noțiunea de mărfuri aflate sub supraveghere vamală a fost analizată *supra*, în contextul examinării obiectului material al infracțiunii prevăzute la art. 248 alin. (3) C.pen.

Concluzii. În lumina prezentărilor realizate în actualul studiu, putem evidenția anumite constatări și concluzii referitoare la încadrarea juridică a infracțiunilor de contrabandă descrise în baza noilor formulări legislative:

1. legislația penală în vigoare prevede răspunderea penală pentru mai multe infracțiuni de contrabandă, șase dintre care sunt descrise la art. 248 C.pen., iar trei – la art. 248¹ C.pen. Aceste infracțiuni sunt descrise prin intermediul unor componente diferite de infracțiuni, în baza cărora sunt determinate regimuri autohtone de sancționare. Prin urmare, atunci când o persoană, printr-o singură acțiune face contrabandă cu obiecte descrise la diferite alineate ale art. 248 sau ale art. 248¹ C.pen., calificarea se face după regulile concursului ideal de infracțiuni;

2. obiectul juridic special al infracțiunilor de contrabandă este reprezentat de relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de protejarea politicii și securității vamale a Republicii Moldova. Pe orizontală conținutul acestor relații sociale se particularizează și se diferențiază reieșind semnele aferente obiectului material al contrabandei. De exemplu, în cazul

infracțiunii prevăzute la art. 248 alin. (1) C.pen. relațiile sociale referitoare la politica vamală și securitatea vamală sunt periclitare de contrabandă cu mărfuri, iar în cazul art. 248¹ alin. (1) C.pen. aceleași valori și relații sociale sunt periclitare de contrabandă cu mărfuri accizate. La baza instituirii unui regim distinct de sancționare pentru aceste fapte stă voința legiuitorului care a considerat că contrabandă cu mărfuri accizate comportă un pericol social mai mare pentru relațiile sociale privitoare la politica și securitatea vamală decât contrabandă săvârșită cu mărfuri nesupuse accizării;

3. semnele calitative și semnele cantitative inerente obiectului material al contrabandei, cu unele excepții, constituie principale semne care stau la baza instituirii răspunderii penale distincte și diferențiate pentru infracțiunile de contrabandă statuate la art. 248/ 248¹ C.pen.;

4. semnele calitative ale obiectului material rezultă din natura sau esența bunurilor (lucrurilor) cu care se face contrabandă și care sunt reprezentate de: mărfuri – art. 248 alin. (1) și alin. (2) C.pen.; mărfuri aflate sub supraveghere vamală – art. 248 alin. (3) C.pen.; mărfuri care nu sunt obținute integral în Republica Moldova – art. 248 alin. (4) C.pen.; valori culturale – art. 248 alin. (5) C.pen.; droguri, precursori, etnobotanice, analogi ai acestora, substanțelor toxice și nocive, arme și muniții interzise în circuitul civil sau supuse autorizării, componente esențiale ale armelor de foc, mărfuri strategice, dispozitive militare, materiale explozibile, nucleare sau radioactive – art. 248 alin. (6) C.pen.; mărfuri accizate – art. 248¹ alin. (1) și alin. (2) C.pen.; mărfuri accizate aflate sub supraveghere vamală – art. 248¹ alin. (3) C.pen.;

5. semnele cantitative ale obiectului material sunt determinate de valoarea materială a mărfurilor exprimată în unități convenționale sau de numărul de țigarete atunci când este vorba de contrabandă cu țigări: 8000 de unități convenționale – art. 248 alin. (1), (3) și (4) C.pen.; 4000 de unități convenționale – art. 248 alin. (2) și art. 248 alin. (1) C.pen.; 60 000 de țigarete cu filtru sau fără filtru în cazul infracțiunii prevăzute la art. 248¹ C.pen. și 30 000 de țigarete cu filtru sau fără filtru – în cazul infracțiunii prevăzute la art. 248¹ alin. (2) C.pen.;

6. obiectul material al infracțiunilor de contrabandă prevăzute la art. 248 alin. (5) și alin. (6) C.pen. este descris doar prin intermediul semnelor calitative, fapt pentru care la calificare nu urmează a fi stabilite și semnele cantitative, determinate de număr, greutate, valoare materială etc. Indiferent de in-

dici cantitativi ai obiectului material, contrabanda cu aceste entități materiale prezintă un grad prejudiciabil sporit, fapt ce implică și un regim diferențiat al repressiunii penale. În cazul infracțiunii de contrabandă cu valori culturale, gradul prejudiciabil sporit al faptei decurge din semnificația spirituală și culturală a respectivelor valori culturale ce le comportă pentru comunitatea națională și internațională. În cazul infracțiunii de contrabandă cu obiecte de pericol gradul prejudiciabil decurge din pericolozitatea pe care respectivele obiecte le prezintă pentru sănătatea populației (de exemplu, droguri, etnobotanice sau precursori) și securitatea publică (arme și muniții interzise în circuitul civil sau supuse autorizării, componente esențiale ale armelor de foc etc.), nemaifiind necesare și semnele calitative suplimentare.

Recomandări de lege ferenda

1. deși la interpretarea gramaticală a legii

penale se aplică regula potrivit căreia „singularul” are aceeași semnificație ca și „pluralul”, pentru asigurarea unei identități depline dintre denumirea și sfera incriminatoare, propunem reîntitularea art. 248 C.pen. din „contrabanda” în „infracțiuni de contrabandă” și a art. 248¹ C.pen. din „contrabanda cu mărfuri de accize” în „infracțiuni de contrabandă cu mărfuri de accize”;

2. în contextul aspirațiilor de integrare europeană ale Republicii Moldova, considerăm că prevenirea penală a infracțiunilor de contrabandă trebuie să fie dimensionată pe o politică unică de vecinătate, mai ales cu statele care sunt membre ale UE. În acest sens, promovăm ideea apropiării modelului de incriminare al contrabandei instituit în Republica Moldova cu cel instituit în România ca țară membră a UE.

Bibliografie referințe:

1. Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20.07.2000. Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova, ediție specială din 01.01.2007. Monitorul Oficial al R. Moldova nr.160-162/1201 din 23.12.2000.
2. Legea nr. 1380 din 20-11-1997 cu privire la tariful vamal. Publicat : 07-05-1998 în Monitorul Oficial nr. 40-41 art. 286.
3. Convenție din 14 noiembrie 1970 asupra măsurilor ce urmează a fi luate pentru interzicerea și împiedicarea operațiunilor ilicite de import, export și transfer de proprietate al bunurilor culturale. <http://legislatie.just.ro/Public/DetaIiiDocumentAfis/50685> (vizitat la 22.03.2021).
4. Legea nr. 280 din 27-12-2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. Publicat: 27-04-2011 în Monitorul Oficial nr. 82-84 art. 270.
5. Hotărârea nr. 79 din 23-01-2006 privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora Publicat: 27-01-2006 în Monitorul Oficial nr. 16-19 art. 106.
6. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea tabelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului nr. 1088 din 05.10.2004. Monitorul Oficial al R. Moldova nr.186-188/1278 din 15.10.2004.
7. Legea nr. 277 din 29-11-2018 privind substanțele chimice. Publicat: 15-02-2019 în Monitorul Oficial nr. 49-58 art. 109.
8. Legea nr. 130 din 08-06-2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă. Publicat: 26-10-2012 în Monitorul Oficial nr. 222-227 art. 721.
9. Cod fiscal al R. Moldova nr. 1163 din 24-04-1997. Publicat: 18-09-1997 în Monitorul Oficial Nr. 62 art. 522. Republicat: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Ediție Specială, 08 februarie 2007.

Despre autor:

Radion COJOCARU,
doctor în drept, profesor universitar,
director al Școlii doctorale
„Științe penale și drept public”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: radioncojocaruu@gmail.com
tel.: 069089176